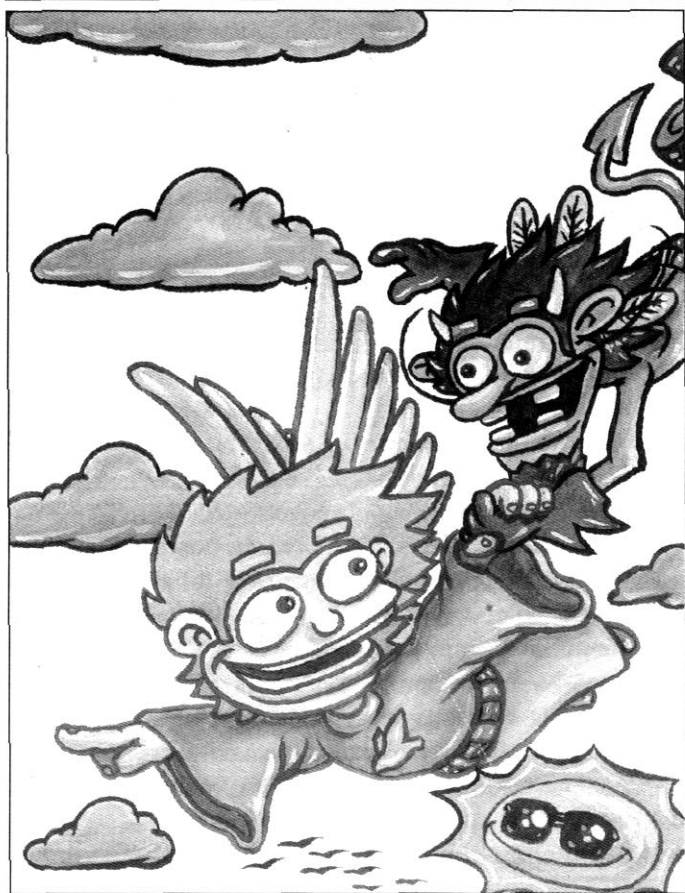

Propostes didàctiques

*L'àngel Propulsat
i el dimoni Emplomat*

Elaborades per Fina Girbés

L'ÀNGEL PROPULSAT
I EL DIMONI EMPLOMAT

D E S C R I P C I Ó

Autor: *Enric Lluch*

Il·lustrador: *Antoni Espinar*

Edicions Bromera / Alzira, 1997

Collecció: «EL MICALET GALÀCTIC», núm. 52

Format: 20,5 × 13 cm, 80 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Estat: a partir de vuit anys. Tant la construcció de la frase com el seu vocabulari estan indicats per a lectors infantils. Tot i això, per la seua lectura àgil i amena i pel curiós antagonisme entre aquests dos personatges clàssics, el text resulta atractiu per a qualsevol edat. Fins als 90 anys.

RESUM ARGUMENTAL

Capitàngel, el capità dels àngels, decidí enviar-ne un a la Terra per veure com hi anaven les coses. Feia temps que no hi donava una ullada i, pel que li havien contat i havia llegit en els diaris, en passaven de grosses...

Propulsat tragué la millor nota de tots els àngels que es presentaren a l'examen. Però... observant-ho tot, un dimoni espia, Saltaüls, s'assabentà ben bé de les intencions de Capitàngel i, per això, marxà corrents a la Caverna Foguerada, el lloc de residència d'una quadrilla de dimonis.

Capimoni, el capità dels dimonis, volgué fer, també,

un examen. Com que ningú d'ells sabia llegir ni escriure i, a més, no tenien llapis ni paper, els diables ho tingueren ben difícil. L'atzar decidí que fóra el dimoni Emplomat qui s'encarregara de seguir i observar tot el que feia l'àngel Propulsat.

Així, doncs, Propulsat i Emplomat visitaren la Terra, concretament, la ciutat de Nova Gatzara. L'àngel anava anotant en una llibreteta tot allò que anava veient. De prop, el seguia Emplomat fent com si escriguera sobre una pedra plana. Tot i que duien disfresses d'home, es van reconèixer de seguida per l'olor de gesmil de l'àngel i la pudor de sofre del dimoni.

A la ciutat descobriren, per exemple, que hi havia gent bastant maleducada i que els preus estaven pels núvols: les dues mil pessetes que tenien de pressupost donaren per a ben poc. Fins i tot, hagueren de dormir davall d'un pont de ferro, on s'assabentaren de prop de la pobresa de la gent que hi passava la nit.

De tornada presentaren els informes: Propulsat llegí les seues anotacions, mentre que Emplomat hagué de dissimular i contar allò que recordava fent com si ho llegira a la pedra plana.

De qui era la culpa del que passava a la Terra? És clar! Capitàngel va concloure que els culpables eren els dimonis i, per això, es presentà, amb quatre pams de bigot, a la Caverna Foguerada. Capimoni s'ho veié vindre i provà de convèncer-lo que les persones, com que eren lliures, si eren dolentes era perquè els donava la gana.

Després d'una llarga deliberació, decidiren enviar-hi una altra vegada els nostres protagonistes. Ara haurien de visitar noves contrades per tal de trobar els veritables culpables de la situació.

De primeres, aterraren en un coscollar on dos grups d'homes es ventaven canonades. Cap de les dues quadri- lles enfrontades no sabia de cosa certa qui els ho havia

manat. Entre els possibles responsables de la situació no apareixien els dimonis.

Després visitaren el palau de la vall verdosa. Dins del palau tot era una meravella. Però comprovaren que, fora del palau, tothom passava més fam que el gos d'un soterrador. I el culpable? Indubtablement, l'amo del palau; els dimonis no hi havien estat mai i, per tant, no tenien res a veure.

De tornada, Propulsat llegí de carrereta el nou informe. Mentrestant, Emplomat hagué de fer l'orni perquè continuava sense saber llegir ni escriure. Capitàngel i Capimoni trobaren a la fi una possible solució: confeccionarien una llista de persones dolentes a les quals reuniren dins de la Caverna Foguerada per tal d'advertir-los seriosament. Com que les persones havien deixat de fer cas als àngels i als dimonis, d'ara endavant les dues quadrilles estarien a l'aguait d'allò que feren a la Terra.

Naturalment, a la fi de la història, Propulsat demanà permís per ensenyar Emplomat a llegir i escriure. Això sí: sense massa confiança perquè els àngels eren àngels, i els dimonis..., dimonis.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

La recerca de la felicitat i la reflexió sobre els problemes del món són el tema de fons d'aquesta història. Això sí: l'humor està present al llarg de tota la narració. Situacions iròniques mantenen el somriure capítol rere capítol. La imaginació està present en tot moment i apareix en la resolució de l'acció per part dels protagonistes. A pesar de l'antagonisme dels àngels i dels dimonis la consecució del bé comú els du a mamprendre accions conjuntes.

El moviment constant de l'acció junt amb la rapidesa

del diàleg fa que la seua lectura acomplisca els principals objectius de tot llibre: fomentar el plaer per la lectura i enganxar els més menuts.

L'abundància de comportaments i actituds quotidianes permeten analitzar i treballar en la seua lectura molts i importants valors educatius:

- La tolerància davant de maneres de pensar i de ser diferents a les d'un mateix.

- La llibertat personal que ens permet decidir què fer en cada moment, cosa que comporta una responsabilitat individual.

- La recerca de solucions davant dels problemes més que les queixes o culpabilitats.

- La importància del diàleg que obri el camí al consens i a la col·laboració.

- La recerca de la veritat mitjançant una observació objectiva de la realitat.

- L'hospitalitat dels amfitrions que ho han de preparar tot per a rebre els convidats.

- La pau com a necessitat fonamental de la persona davant la incongruència de la guerra.

- La solidaritat amb els més desfavorits.

- La generositat de compartir amb el proïsme.

- L'ajut als altres, no tan sols en l'aspecte material, sinó en altres múltiples aspectes.

- El rebuig de les aparences externes com a criteri de valoració de les persones.

- L'educació com a dret fonamental perquè la persona pugui ser lliure.

- Les bones maneres en el tracte amb la resta de les persones.

L'AUTOR

Enric Lluch i Girbés va nàixer a Algemés (La Ribera Alta). Llicenciat en Història per la Universitat de València, a hores d'ara barreja la seua activitat de mestre amb la creació literària. Ha guanyat diversos premis literaris com el Jaume I, el Vicent Jacinto Pérez, el de narrativa curta L'Alcúdia, el Samaruc i el Joan Amades. Ha publicat títols com *Potos-nàguel*, *Pallorfeta*, *El faraó Totun-nàs*, *L'inventor Xaveta*, *El regne de Tentipotenti*, *Eugeni: un geni mal geni...* També, *El rei Panxut redola i el rei Primal s'envola* (Premi Samaruc 1992), *Neu i gossos... ¡quin embolic!* i *Les lletres fan fugina*, tots tres publicats en aquesta mateixa col·lecció. Amb *L'àngel Propulsat i el dimoni Emplomat* aconseguí el Premi Vicent Silvestre 1996 de narrativa infantil. L'humor és una constant en tota la seua obra dedicada, fonamentalment, al món infantil.

L'ILLUSTRADOR

Toni Espinar (València, 1970) és llicenciat en Belles Arts per la Facultat de Sant Carles de València i viu a Alzira. Ha realitzat diverses exposicions de pintura des dels setze anys, tant individualment com col·lectivament, en diferents pobles de la Comunitat Valenciana.

A més, ha il·lustrat els llibres *La flora de la Ribera* i *La fauna de la Ribera*, les narracions «El gos que no sabia lladrar» i «L'aneguet lleig», i també les portades d'alguns llibres de la col·lecció «Regata de Cul» de Germania. *L'àngel Propulsat i el dimoni Emplomat* és el primer llibre que il·lustra per a Edicions Bromera.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

El misteri o bé l'acceptació de reptes poden ser un bon començament en la presentació d'un llibre. La història que tenim a les nostres mans, pel seu contingut i la tendresa dels seus protagonistes, ens dóna mil possibilitats per motivar-nos a llegir-la. El fet que el dimoni no sàpia llegir, en contraposició a l'àngel, pot aprofitar perquè els menuts valoren la importància de la lectura. Algunes de les activitats proposades a continuació els faran experimentar situacions inimaginables (tots saben llegir i escriure) en les quals esdevindran veritables dimonis de la Caverna Foguerada. I també podria ser un altre repte per als menuts posar-se en la pell d'Emplomat i calfar-se el cap per a interpretar el paper de lector sense saber llegir i d'escriptor sense saber fer ni una lletra.

De sempre hem considerat que la lectura ha de tenir un caràcter màgic, ha d'encisar els xiquets i les xiquetes i fer-los gaudir en sentir-se identificats amb els seus protagonistes. Ha de ser una tasca lúdica, atractiva i interessant, i no una excusa per a treballar altres tipus de matèries i objectius.

La nostra col·lecció, en atenció a aquest principi, s'ha decidit a no incloure en els seus llibres cap proposta de treball. Això sí, vol proporcionar als educadors una sèrie d'activitats que poden enriquir la lectura del llibre i aprofundir en diversos aspectes molt interessants. Fer una lectura col·lectiva comporta descobrir maneres distintes i interpretacions individuals d'un mateix text.

Aquest llibre en concret, el podem presentar mitjançant una activitat que done el to de misteri necessari per encetar-lo amb totes les ganes del món.

Abans de la lectura:

- El professorat farà una breu presentació del llibre anomenant només títol i nom de l'autor. Potser coneixen

altres títols del mateix autor i poden recordar alguns trets característics de la seua obra. No es durà encara el llibre. Només es repartirà a cada alumne una fotocòpia on apareguen les cares dels dos protagonistes. Cadascú acabarà la il·lustració i posarà el nom de Propulsat o Emplomat segons crega qui són l'un i l'altre. Es poden fer, també, preguntes suggeridores per tal d'endevinar de què anirà la història.

Es farà una sessió curta i afegirem un «Continuarà...», sense desvelar misteris.

- El professorat presenta ja el llibre i, quan tots el tinguen, podran contrastar les suposicions que es feren amb la realitat de cadascun dels protagonistes. Podem fer l'activitat que du el número 3 de la fitxa de lectura buscant la descripció abans d'haver-se llegit el llibre.

- També l'activitat complementària número 3 podria fer-se abans d'haver-se'l llegit i presentant-la com un repte a la imaginació. Es farà una motivació prèvia: «Imagina't que no saps llegir ni escriure com el dimoni Emplomat i, com a ell, et posen un examen sorpresa i, és clar!, com que no saps llegir, no has estudiat». La pregunta és única. L'activitat té una durada de dos o tres minuts. Ací va la pregunta (Possible pregunta: Què diries tu que és un *contuberni estructurat?*). La pregunta, en qualsevol cas, sempre serà inintel·ligible bé pel seu contingut, pel seu vocabulari o perquè estiga escrita en un altre idioma, etc. Pot ser oral o escrita. L'activitat i les respostes de l'alumnat són d'allò més divertides. Pot afegir-se més diversió proporcionant un tros de carbó en comptes de llapis.

- Es poden afixar els resultats de l'activitat anterior a la cartellera de la classe, fins i tot, fer concurs i triar aquell que millor reflectisca les vertaderes respostes dels dimonis. Açò últim ja requereix haver-se llegit el capítol 2.

- Tot seguint amb el pla detectivesc i de misteri que tant agrada als menuts, podrien buscar dibuixos, contes o bé informació (segons l'edat dels lectors) on apareguen

aquests dos personatges clàssics (àngel i dimoni) un poc perduts de la memòria popular.

La realització de les activitats proposades per a després de la lectura aniran supeditades a la seua conveniència segons l'edat o més aviat segons el nivell lector de l'alumnat.

Completar la fitxa bibliogràfica podria considerar-se com la tasca més seriosa d'aquestes propostes. Sembla, però, necessària per a fixar estructures. Fins i tot, seria convenient presentar sempre un tipus semblant de fitxa, per tal d'automatitzar aquesta activitat.

S'ha intentat barrejar activitats diverses: orals, artístiques, d'investigació, de debat, de vocabulari... amb la idea que siguin divertides sempre. L'activitat número 6 està plantejada més que com a enquesta, com a activitat d'espionatge. El xiquet és un espia i ningú ha de notar res en preguntar pel carrer. A diferència de l'enquesta, l'interlocutor no sap res de les motivacions de la pregunta. Haurem de puntualitzar que s'amaguen la fitxa de respostes i que, de manera sigil·losa, l'empren després sense que ningú ho note. Es poden traure conclusions collectives sobre la bona educació i, si el nivell ho permet, fer gràfiques senzilles.

L'abundància de diàleg i les variades situacions ens permeten, també, dramatitzar distints fragments del text.

Dels treballs de camp proposats a les activitats complementàries números 6 i 8, poden organitzar assemblees a la classe i llegir els informes corresponents. Les activitats poden comportar la creació de textos basats en els informes i en les possibles solucions.

SOLUCIONS:

Proposta de treball 10.

V	O	L	S	F	R	U	I	T	A
E	L	O	I	J	S	I	S	L	T
D	S	A	T	X	G	U	J	O	S
E	R	T	S	A	L	L	O	P	A
L	A	M	A	V	S	U	M	E	G
L	N	I	P	B	L	L	U	Ç	O
A	M	A	N	I	D	A	T	A	L

Proposta de treball 12.

Sé llegir i escriure gràcies.

Dibuix de les cares dels dos protagonistes per a la realització de l'activitat d'animació lectora proposada.

PROPOSTES DE TREBALL *
(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA:

AUTOR/A:

ILLUSTRADOR/A:

EDICIONS BROMERA

COLLECCIÓ: Núm.:

1. Escriu el nom dels personatges més importants d'aquesta història i conta breument qui són i què fan.

Personatge 1

Personatge 2

Personatge 3

Personatge 4

2. On vivien els dimonis? I els àngels?

3. Com es disfressaren d'homes?

PROPULSAT

EMPLOMAT

.....
.....
.....
.....

4. Quin capítol t'ha agradat més? Escriu el seu títol, conta'ns un poc què hi passava i per què t'ha agradat tant.

.....

.....

B) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. Fixa't en els noms dels dos capitostos: Capitàngel, el capità dels àngels, i Capimoni, el capità dels dimonis. Invente el nom d'aquests personatges que podrien ser protagonistes d'altres contes:

- El capità dels ogres:
- El capità dels cavallers:
- El capità dels moros:
- El capità dels gegants.
- El capità dels fantasmes:
- El capità dels savis:
- El capità dels homes:

2. Hi ha, al llarg del llibre, moltes expressions o frases fetes. Amb l'ajut d'aquestes coordenades les trobaràs a l'instant. El primer número es el de la pàgina; el segon el de la línia. Anem enllà i escriu-les a continuació:

10-7: Contar fil per randa

14-7:

16-21:

21-10:

36-18:

48-1:

3. Examen sorpresa. Material: una quartilla. Temps: tres minuts. Pregunta: Què és un *contuberni estructurat*? (Activitat explicada als suggeriments didàctics.)

4. Prepareu, per equips, mostres de diferents olors. Podeu fer-ho mullant trossos de cotó en pèl amb distintes substàncies com ara alcohol, vinagre, café, lleixiu, suc de taronja, etc. Les capsetes buides dels carrets de fotos poden aprofitar ben bé. Prepareu-ne dues d'especials amb sofre

i perfum de gesmil. Numereu-les. A classe tracteu d'endevinar on estarà Emplomat i on Propulsat.

5. Imagina't que, a banda de no saber llegir, els dimonis ho tenien encara més difícil. Havien de llegir pàgines a l'inrevés. Experimenta-ho. Agafa una quartilla i paper de calcar. El paper de calc davall de la quartilla de manera que la banda negra toque el paper. Escriu qualsevol cosa (si pot ser amb un bolígraf que no ratlle). En acabar d'escriure, gira el paper i comprovaràs com podrien veure les lletres els dimonis. Busca diverses maneres de llegir-ho.

6. Calcula què li podria costar a Propulsat passar una setmana sencera només de dormir i desdejunar-se a l'Hotel Paradís.

7. Són ben educats al teu poble? A la ciutat de Nova Gatzara eren uns maleducats. Així ho va dir Propulsat en el seu informe. Fes d'espia i investiga. Ací tens aquesta graella per a fer les anotacions necessàries al teu treball. Després comenteu-ho entre els companys i les companyes.

Nom de l'espia Curs

BONA EDUCACIÓ?			
Pregunta: <i>Per favor, quina hora és?</i>			
	SÍ	NO	RESPOSTES
Home 1			
Home 2			
Dona 1			
Dona 2			
Xiquet 1			
Xiquet 2			
Xiqueta 1			
Xiqueta 2			

8. Joc d'expressió oral. Cal organitzar-se per parelles. L'un farà de Propulsat i l'altre d'Emplomat. L'àngel referirà a l'orelleta del dimoni un missatge bastant llarg que el dimoni haurà de repetir en veu alta. A continuació el dimoni referirà a l'àngel un altre missatge i ara serà l'àngel qui el repetisca en veu alta.

9. Fes d'àngel. Agafa una llibreteta i, durant l'esplai, pren anotacions per tal d'elaborar un informe del que observes. Escriu, també, possibles solucions per millorar qualsevol aspecte observat.

OBSERVACIONS

SOLUCIONS

.....
.....
.....
.....
.....

10. Prepara't per a reproduir el discurs del capità dels àngels. Llig el resum que hi ha en les pàgines 70 i 71 i escriu tot allò que penses que dirà. Fes, a més a més, tots els preparatius necessaris perquè t'isca bé la seua lectura davant els companys i les companyes: el paper on has escrit el discurs, un faristol, una cadira per estar més alt, un micròfon simulat o real... Endavant.

DISCURS

—Les persones que esteu assegudes a les cadires sou dolentes...

—M'he assabentat que tots vosaltres us passeu per davall cameta...

—Des d'aquest instant, els àngels i els dimonis...

—Cadascun dels presents haurà de contar...

11. Al palau de la vall verdosa hi ha una taula llarga a caramull de plats. Busca, en aquesta sopa de lletres, set dels menjars que hi ha.

V	O	L	S	F	R	U	I	T	A
E	L	O	I	J	S	I	S	L	T
D	S	A	T	X	G	U	J	O	S
E	R	T	S	A	L	L	O	P	A
L	A	M	A	V	S	U	M	E	G
L	N	I	P	B	L	L	U	Ç	O
A	M	A	N	I	D	A	T	A	L

12. Emplomat ja sap llegir i escriure. Fins i tot, s'ha inventat un codi secret amb el qual t'envia aquest missatge. Prova de desxifrar-lo.

$\Lambda\Sigma \Psi\Psi\Sigma\clubsuit\square\infty \square \Sigma\Lambda\Pi\infty\square\odot\infty\Sigma \clubsuit\infty\Phi\Pi\square\Sigma\Lambda$

Codi:

$\Phi = a; \Pi = c; \Sigma = e; \clubsuit = g; \square = i; \Psi = l; \infty = r; \Lambda = s; \odot = u$

13. Escriu una carta a l'àngel o al dimoni i conta'ls quines coses de les que coneixes canviaries i com les canviaries.

14. Tot i que Propulsat i Emplomat semblen personatges bastant casolans, fan alguna cosa de manera distinta a vosaltres. Tracteu d'endevinar:

Com es renta l'àngel les plomes?

.....

.....

Com es pentina el dimoni?

.....

.....